

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem
Varia Ervditione Noviter evoluta**

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

7. Naufragium in vino.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

tractatu de Virginitate & sobrietate: inter alia ebrietatis damna, etiam hæc recenset. Ebrietas flagitiorum omnium mater est, culparum materia, radix criminum, origo omnium vitiorum, turbatio capitis, subversio sensûs, tempestas linguæ, procella corporis, naufragium castitatis. Exodi 32. *Sedit populus manducare & bibere, & surrexerunt ludere.* qualem lusum? Veneris, Cupidinum, Salacium Capripedum, in lascivas choreas, & quæ cum his-coniuncta sunt, prurientium.

VI. (g) Nunc ad navim Bacchi; in qua tigrides, pantheræ (pardî, pardali) lynces quid aliud denotant, quàm ebrios & temulentos in varias bestiarum naturas abire? Videas enim homines post vinum largiùs haustam in miras animalium formas converti: alios quidem leonum & tigridum more ferocire: alios in lascivos hircos transfigurari: alios in ridiculos simios migrare: alios canum instar rixas ciere: alios spurcos sues, alios timidos lepusculos imitari, & madidæ suæ pietati illacrimari: alios alias animantes referre: omnes tamen decoris & honestatis oblitos nihil in homine pro homine agere. Quid enim belluis similius aut abjectius ubi tremulæ manus, lubricus incessus? micant oculi, spumat os, diffluunt genæ, pedes titubant, incerta verba, vertigo capitis, oris factor, ructus, nausea, vomitus? profligata ratio? proscriptus pudor? Qui hæc alio Symbolo repræsentant, fingunt Noëmum vini inventorem miscuisse viti, vinoque sanguinem quatuor animalium, putà Simiæ, leonis, porci, & agni; nam liquor Bacchicus alios facit moriones, quasi simios: alios pugnaces & crudeles, quasi leones: alios lutulentos & fœdos quasi porcos: alios mites, blandos, & quasi agnos.

Nautæ in Delphinos conversi innuunt, potores vivere in humoribus. Plinio teste, hic piscis statim expirat extra aquas; etiam bibonum vita natat in poculis. Delphines ludibundi circa naves saltus exereent; calicum remiges, Ovidio teste, Fastor. 3.

----- ducunt posito duras crateres choreas,

Cultaque diffusis saltat amica comis.

VII. (h) Prisci, Carneade teste apud Philostratum, lib. 3. de imag. Bacchum finxerunt vehi navigio, in cuius prora erat panthera, in puppi tigris, hinc inde hederæ & musica instrumenta; in medio canalis vino exundans: nulli in navigio remi, nullum velum, nullus gubernator, ut significetur, in computationibus & commellationum tempestatibus navigari inter turbines & procellas, præsentissimum honestati ac virtuti naufragium intentantes. De huiusmodi navi Salomon loquitur

(g) *Vinum efficit ex homine bestiam.* (h) *Naufragium in vino.*

tur Prov. 23. *Et erit sicut dormiens in medio mari, & quasi sopitus gubernator, amissò clavò.* Quid enim? sicut dormiens jactatur in navi ventorum flatibus, maris aestibus ac fluctibus: & nunc videtur ad sidera ascendere, nunc in abyssum demergi; sic vino captus miris phantasmatum intemperijs agitatur, & sursum deorsumque malè vaporato capite rotatur. Secundò, sicut nauclerus dormiens sinit navim in rupes, scyllas, & charybdes agi, quibus eliditur, circumrotatur, mergitur. Sic ebrius in mille fortunarum atque vitæ pericula abripitur; ultròque velut insanus ijs se ingerit conviciando, rixando. Rursus sicut nautæ in tempestate navim exonerant; sic ebrius onus vini, quo ventrem saburravit, evomit, iterumque, quod vomat, ingerit. S. Ambros. lib. de Elia. c. 13. Cernas juvenes terribiles visu hostibus de convivio portari foras, & inde ad convivium reportari: repleri, ut exhauriant; & exhauriri, ut bibant. Tertio, quemadmodum dormiens in navi sopita ratione non sentit piratas, ceteraque necis discrimina, neque contra ea se munit; sic ebrius vino, sopit, mergitque rationem, seque hostibus corporis ac animi in prædam obijcit. Quarto, sicut navis dormiente nauclero, & clavum non regente, abijt in vada, syrtes, scopulos, adeoque certum in naufragium. Sic ebrius suam in ruinam & exitium ruit. Nam primò vino mergit rationem; mersa ratione, velut amisso, mersoque clavo, mergitur voluntas, phantasia, sensus omnes; sequitur naufragium sanitatis, temperantiæ, castitatis, honestatis, sapientiæ, virtutis. Ita navigarunt juvenes illi Agrigentini in Sicilia (de quibus Athenæus lib. 2.) quos nimia vini ingurgitatio adeò dementavit, ut se in triremi vehi, & terribili tempestate jactari crederent. Quare cæperunt supellectilem omnem, quasi navigium exoneraturi, per fenestras eijcere, & præter domum transeuntes, tanquam Deos marinos in opem vocare; ipsum etiam Prætorem, qui fortè cum comitatu præteribat, velut propitium sibi Neptunum inclamare. Neque prius ad mentem & portum rediere, calicum naufragi, quàm exhalatà postridie crapulâ ad Judices vocati, & pridiana stultitiæ admoniti, increpitique, didicerunt se non in navi, sed decumanis poculis fluctuasse.

VIII. (i) Cum navali Bacchi apparatu quando similitudinem Cypris habere videtur? non abludemus à proposito, si *Cleopatram* Ægypti reginam, in undis lascivientem huc referamus. Erat hæc Alexandriam in Siciliam à M. Antonio Triumviro evocata ad causam, non unius accusationis, dicendam. Nec dubitavit ipsa venire, conscia for-

ma,

(i) *Navis Veneris Baccho familiaris.*

mæ, & artis expugnandi viros. Sumit igitur cultum & comitatum pro ea re, quam agitabat. Cydno fluvio subvehi se molliter jubet navi aurata, remigio argentato, velis purpureis, ad modulorum tibicinum, & citharædorum. Ipsa recumbebat sub conopeo aureo, gemmis distincto: pueri formosuli, habitu Cupidinum adstabant, & ministrabant, quidam ventulum ei facientes. Virgines & ancillæ instar Nympharum per forulos & tabulata navis disponebantur. Ad ripam utramque frequentes ab obvijs, & visoribus aræ & odores. Quid verbis opus? passim voces (& res ita erat) *Venerem ad Bacchum venire commessatum.* Lips. in Monit. Pol.

SYMBOLUM XXI.

Alcithoë & sorores, in vespertiliones.

4. *Metam.*

Ethicè.

1. *Feminarum labor, lanificium.* 2. *Neglectus cultus divini.*

Indicta fuerant Bacchi (adeò Deus hic religione mentes tenebat) per Sacerdotes ejus, festa sacrificia. Fit undique concursus ad illa per omnem Thebaidis regionem, portentis, quæ memoravimus, attonitam. Tamen, ut perversa est feminarum ingenium, non defuit mulier Thebana (nomen ei Alcithoë) quæ quamvis cum sororibus, oculis, auribusque perciperet quantis ab omni ætate & conditione celebraretur Bacchus honoribus, noluerunt tamen animum inducere ad sua studia alij attemperanda. Et quia lanificio dabant operam, tantò magis urgebant domi pensum, quantò frequentiores alias ex ædibus suis matronas evocabat colendi Numinis ardor. Viderunt

Immunè que operum famulas, dominasque suorum
Pectora pelle tegi, Crinales solvere vittas,
Serta comis, manibus frondentes fumere thyrsos.

Nihil ex eo sunt motæ Alcithoë & sorores, Minci filia; instant labori, pertexunt telam, contemnunt diem festum. Et ecce tibi! dum totæ sunt in deducendo filio, subitus tympanorum strepitus allabitur ad aures, tibiæ præterea cantus, & cymbalorum sonitus; neque tamen unde